SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 17. | Redaktör och utgifvare: FRANS J. HUSS. Telefon: Brunkeberg 14 97. | NORDISKT MUSIKBLAD. Stockholm den 16 Nov. 1907. | Expedition: Kammakaregatan 6. Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre. Annonspris 20 öre pr petitrad. | 27:e Årg.

Hermann Götz.

Återupptagandet på kgl. teatern af operan »Så tuktas en argbigga» ger oss anledning att lemna några biografiska uppgifter om den hos oss föga kände tonsättaren och derjämte meddela hans porträtt, som är sällsynt nog att påträffa. Götz delade med många tonkonstens mästare ödet att med möda kämpa sig fram och vinna erkännande samt att när framgångens och lyckans sol börjar lysa upp lefnadsbanan, den obevekliga döden sätter en gräns för densamma. Det är nästan endast genom »Der Widerspänstigen Zähmung», den ofvannämnda operan, hans rykte gått till eftervärlden, i det densamma förnämligast i hans fädernesland fortfarande hålles uppe på operarepertoaren och ännu, trettio år efter komponistens bortgång, uppskattas såsom ett af den tyska komiska operans mästerverk.

Hermann Gustav Götz föddes den 17:de december 1840 i Königsberg. Hans föräldrar voro mycket musikaliska; fadern, som efter att ha varit köpman öfvertagit ett bryggeri, var violoncellist och blåste äfven flöjt, modern hade en god kammarröst. Herrmann, den femte i ordningen af syskonen, var af svag kroppskonstitution och stilla väsen. Föräldrarne voro mycket ömma om gossen och gaf honom en god uppfostran. För musik hade han stor böjelse, och när han inträdde på gymnasiet fick han undervisning i pianospelning af en äldre kvinlig kusin. Då han emellertid för sin utbildning häri längtade att få till lärare den då i Königsberg bosatte berömde musikpedagogen Louis Köhler, men föräldrarne ej hade råd att bekosta lektioner för denne, skaffade sig Hermann medel dertill genom att gifva kamrater undervisning i matematik och begynte 1855 studera hos Köhler, till hvars utmärktaste elever han snart kunde räknas. Jemte musik älskade han mycket literatur. Först uppmärksam åhörare af kvartettaftnarna i hemmet, blef han sedan deltagare i dem och fick mer och mer håg för att egna sig åt tonkonsten. Föräldrarne ville dock ej tillåta det, och efter deras önskan började han, sedan han blifvit student, egna sig åt matematiska studier vid universitetet i Königsberg. På Köhlers råd fick han emellertid på hösten 1860 bege sig till Berlin och inträda i Stern'ska konservatoriet, der han under ledning af Hans v. Bülow i pianospel, Hugo Ulrich i komposition samt Julius Stern i partiturspel och direktion under e't par år arbetade så flitigt, att ansträngningen lade grund till det lunglidande, för hvilket han sedan dukade under. I maj 1862 lemnade han konservatoriet med ett hedrande betyg af v. Bülow. I Berlin stannade han sedan och gaf lektioner, men då genom Theodor Kirchners tillbakaträdande en organistplats blef ledig i den lilla schweiziska staden Winterthur, erhöll han denna befattning, vald för två år. Här gjorde sig Götz fördelaktigt känd som piano- och orgelspelare, verkade mycket för konsertlifvet på platsen och grundade 1865 sångföreningen »Melodia».

Hans trägna arbete som reproducerande konstnär tillät honom ej att så mycket egna sig åt komposition. Efter att i Berlin ha skrifvit ett antal sånger (sedan utgifna som op. 3 och op. 12) samt en

† Axel Bergström.

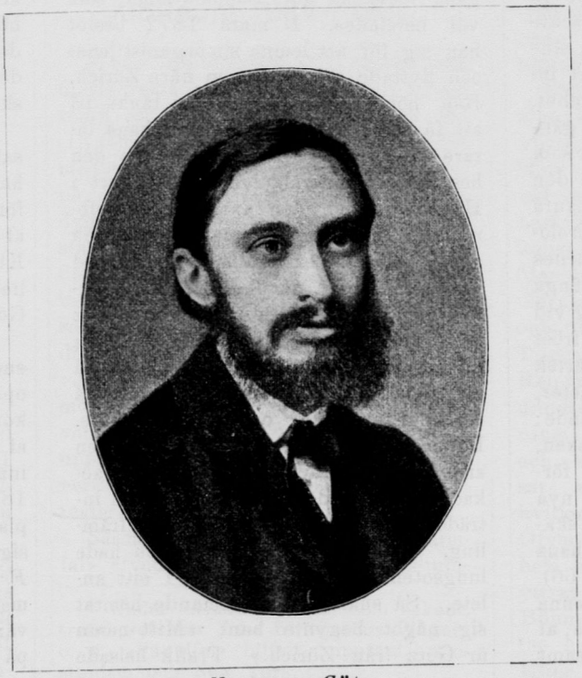

Hermann Götz.

pianokonsert, komponerad som slutprof vid konservatoriet, framträdde han i Schweiz 1863 med sitt opus 1, *Trio* i G-moll. Hans första orkesterverk var *Frühlings-ouverture* op. 15. Därförut hade han skrifvit *137:de psalmen för blandad kör, sopransolo och orkester*, hvarefter följde en präktig *Sonat för 4 händer*, op. 17. Götz' tonsättningar slöto sig denna tid till Mendelssohns och Schumanns stil. Den nyssnämnda psalmen är hans enda skapelse af religiös kuraktär.

Med sin årslön af 1,000 francs och inkomster af lektioner kände sig Götz burgen och tillfredsställd, men å ena sidan led han af att ingen förläggare ville mottaga den obekante organistens arbeten. Han lefde för öfrigt stilla och tillbakadraget, men deltog gerna i de sammankomster, som tre å fyra gånger om året höllos af »Söndagscirkeln« på platsen, och der han träffade konstnärer, professorer, jurister och stadens mest ansedda familjer. Såsom uppoffrande vänner slöto sig till honom skriftställaren och kritikern (då hjelpprest i Frauenfeld) J. V. Widmann — sedan tondiktaren till »Der Widerspänstigen Zähmung» — samt den nu firade körkomponisten Friedrich Hegar. En glädje bereddes Götz genom hans framgångar som pianovirtuos. Hans spel lär ha genom sin själfullhet varit mycket fängslande, och Schumann, Chopin, Beethoven och Bach voro hans favoritkomponister.

Vid början af 1856 finna v. Götz allra först sysselsatt med ett musikdramatiskt arbete, operan *Schneewittchen*, hvaraf dock endast enskilda stycken sattes i musik. Samtidigt skref han musik till Königswinters dikt »*Es liegt so abendstill der See*» för mansskör, tenorsolo och orkester op. 11. Ett humoristiskt tillfällighetsverk af honom med text af Widmann var *Die heilige drei Könige* (otryckt), som, skrifvet för »Söndagscirkeln», der på trettondagen 1866 uppfördes och väckte stort bifall. Till denna händelse sluter sig en episod, som hade stort inflytande på hans lif och verksamhet. Götz lärde denna afton för första gången närmare känna och älska den som sedan blef hans maka, nämligen den honom förut bekanta målarinnan Laura Wirth, som hade att deklamera prologen till stycket. Trots föräldrarnes vägran blefvo de förlofvade, men många undrade på att hon ville fästa sig vid en man, som redan inom sig bar fröet till en förtidig död. Hennes kärlek segrade dock öfver alla betänkligheter, såsom man förstod af hennes yttrande: »Hellre ett år af sällhet och solsken, än ett helt lif af försakelse och förtviflan». För Götz blef hans nya lycka en källa till ny och stegrad skaparkraft. Första frukten deraf var hans stora *Symfoni i E-moll* (1865—66). Arbeten af mindre omfång från denna tid äro *Rispetti*, op. 4 (6 italienska, af Paul Heyse öfversatta, folkvisor) samt 3 lätta *Stycken för violin och piano* (op. 2). som vunno mycket bifall. Våren 1867 afslutade Götz sin *2:a Pianokonsert*, op. 18, på hösten komponerade han sin vackra *Pianokvartett*, E-dur, op. 6, äfvensom en *kör* ur Widmanns dramatiska dikt »Orgetorix» (otryckt) och började 1868 skrifva på en *Violinkonsert* i en sats, op. 22. Från samma tid härstammar en ännu outgifven *Stråkkvartett* i B-dur, hvilken säges ha gjort ett djupt intryck der den spelats. På hösten 1868 firade Götz sitt bröllop med fröken Wirth, hvarvid hans vän Widmann förrättade vigseln. Götz hade nu funnit en förläggare i firman Breitkopf & Härtel, som utgaf hans ofvannämda op. 1, 2 och 6 samt *Lose Blätter*, 9 pianostycken op. 7.

Året 1868 var äfven af betydelse för Götz derutinnan att han då började arbeta på sin komiska opera *Der Widerspänstigen Zähmung*, hvars afslutning emellertid fördröjdes dels af sjukdom, dels af brist på tid, som togs i anspråk af hans organist- och lärareverksamhet. Först 1871 blef operan färdig, just den tidpunkt, då Richard Wagners »Tristan», »Mästersångarne», «Rheingo'd» och »Valküre» sysselsatte hela den musikaliska världen. Under sådana omständigheter gaf man ej akt på ett konstverk af en ung och obekant komponist.

I slutet af 1869 skänkte honom hans hustru en dotter, och i glädjen häröfver skref han tre särdeles vackra *Kinderliedchen*. Från denna tid förskrifva sig hans *Sonatiner*, op. 8. Utom sångföreningen »Melodia» hade nu Götz att sköta en af honom 1871 grundad dilettant-orkesterförening och föranstaltade med Hegar och Oskar Kahl triosoaréer, hvarvid mest Beethovens och Mozarts verk utfördes. Inkomsterna började nu blifva honom otillräckliga, hvarföre han i Zürich en gång i veckan gaf pianolektioner, som väl betalades. I mars 1872 beslöt han sig för att lemna sin organisttjenst och flyttade till Hottingen nära Zürich. Han började nu med allvar tänka på att få sin opera uppförd, och hans lärare v. Bülow rekommenderade den hos hofteaterintendenten v. Bronsart i Hannover, der den antogs till uppförande. En sångares insjuknande och andra motigheter vållade emellertid uppskof dermed på obestämd tid. Oaktadt sin klena helsa besökte nu Götz flera tyska städer för att få sin opera gifven, men förgäfves. Han gjorde då ett sista försök i Mannheim, der då Ernst Frank var operakapellmästare. Denne hade just kommit hem efter en ansträngande repetition, då det knackade på hans dörr och strax derpå inträdde den magra figuren af en främling, som led af andtäppa och hade lungsoten tydligt upreglad i sitt anlete. Så snart den främmande hemtat sig något begynte han: »Mitt namn är Götz från Zürich.» Frank helsade på honom höfligt, och Götz fortsatte skyggt, i tanke på alla sina förra misslyckade försök: »att säga er sanningen — jag har komponerat en opera». — »Så mycket bättre», inföll Frank muntert, — »Ack», sade Götz med tårar i ögonen, »ni är den förste, som sagt 'så mycket bättre'; alla andra ha sagt: 'så mycket sämre'.» Efter intagen aftonmåltid sattes partituret på flygeln. Med hvarje nummer växte Franks intresse för den geniale komponisten och hans verk, och när kl. 3 på natten sista ackordet förklingat, omfamnade Frank den lycklige tondiktaren under utropet: »Vi mannheimare skall uppföra er opera!»

Efter en liflig brefvexling mellan Götz och Frank, hvilken här och der föreslog några ändringar, var operan färdig till uppförande. Oaktadt tilltagande sjuklighet inträffade Götz i Mannheim 8 dagar före premiären d. okt. 1874, hvilken han bevistade liggande på en soffa i proceniumlogen. Med hvarje akt stegrades åhörarnes bifallsjubel, och till slut måste komponisten fram på scenen och mottaga publikens hyllning. Efter sista framropningen var det slut med hans krafter, och han måste sedan så fort han kunde resa åter till Hottingen. Den lysande framgången af »Der Widerspänstigen Zähmung»» blef snart känd öfver hela Tyskland, och flera stora teatrar der förskaffade sig rätt till dess uppförande; förlagsfirman Kistner öfvertog förlagsrätten. Götz kunde nu motse en ljus framtid och hädanefter ensamt egna sig åt konstnärlig skapelse. Redan strax efter sin operas afslutande fullbordade han 1873 ett omfångsrikt verk, *Symfoni*, F-dur, op. 9, ett af hans mest bekanta instrumentalverk. Af liknande värde med denna är hans *Kvintett*, op. 16, för piano, violin, viola, violoncell och kontrabas, hvilken särskildt för den ovanliga grupperingen af instrumenten väcker intresse. En högt ansedd musiker har yttrat om denna: »den som kallsinnigt går förbi detta verk är väl icke öfverhufvud skapad för musik».

År 1875 finna vi Götz åter sysselsatt med ett arbete, *Nenie*, eller, som han sjelf kallade det, sitt »requiem», för kör och orkester, op. 10. Början af sista satsen i denna: »Auch ein Klagelied zu sein im Mund der Geliebten ist herrlich» återfinner man å Götz' grafvård.

Af hans talrika à capella-körer ha endast *Vier Gesänge* för 4 mansröster, op. 20 och *Sieben Lieder* för blandad kör utgifvits i tryck. Hans samlingar af *Solosånger*, op. 12 och op. 19, innehålla äldre och senare sånger. 1875—76 utkom hans *Genrebilder*. sex pianostycken. Med hela sin kraft vände sig nu Götz till skapande af en ny opera *Francesca da Rimini*, hvartill Widmann äfven bearbetat texten. Hans vän Frank hade velat uppföra denna på hösten 1876, men Götz svarade

honom i ett bref, att han skulle vara glad om det kunde ske hösten 1877 — »och det är endast möjligt», säger han, »om »Die Widerspänstige» till den tiden håller mig öfver vattnet». Hittills hade hans själskraft uppehållit den kroppsliga, men så insjuknade han så häftigt i sitt lunglidande, att det var ringa hopp om vederfående. Emellertid tillfrisknade han och började åter med ifver arbeta på den nya operan. I slutet af mars sände han Frank partituret till andra akten. Under sommaren, som han tillbragte i den högst belägna kurorten Richisau, skisserade han första akten. Återkommen derifrån arbetade han med feberaktig oro och hade skisserat nästan hela tredje akten, då han åter lades på sjukbädden för att icke mera uppstiga derifrån. En söndagsafton, den 3 dec. 1876, slöt han sina ögon för alltid.

Enligt Götz' sista önskan öfvertog Frank det mödosamma arbetet att efter skisserna till tredje akten fullborda operan. Den 30 sept. 1877 uppfördes »Francesca da Rimini» i närvaro af tonsättarens maka, hans talrika vänner samt många framstående konstnärer och konstvänner. Trots rikligt bifall och lofordande kritik, kunde operan icke hålla sig uppe. En Götz' biograf yttrar om musiken i operan: »så skönhetsmättade melodier, så yppiga, strålande harmonier, en så liffull, plastisk gestaltning, genomträngd af finaste stilkänsla kunde endast Götz skänka oss, hos hvilken skönhetslinien var medfödd». Han säger äfven: »Likasom Cornelius' »Barbier von Bagdad», Hugo Wolfs »Corregidor», hade också »Francesca» uppstått för tidigt. Men nu, då ur dagens larm en idealare konstriktning vill mer och mer segrande träda fram, må man återvända till »Francesca», som ej är bestämd för dagen utan för evigt fortlefvande». Framtiden får utvisa, om hans utsago skall vinna bekräftelse och Götz återupplefva äfven i detta verk.

Axel Bergström.

Efter ett par års sjukdom till följd af ett slaganfall afled härstädes d. 31 oktober, musikdirektören, hofkapellisten och den mångårige medlemmen af Aulin-kvartetten Axel Bergström.

Carl Axel Bergström var född i Garpenbergs församling, Kopparbergs län, den 2 febr. 1864. Han erhöll sin första undervisning i violinspel af direktör Hedin i Säter, blef 1879 anställd som »spel i nummer» vid Dalregementet och genom direktör J. Kjellbergs välvilja satt i tillfälle att komma till Stockholm och studera violinspelet för prof. Joh. Lindberg Om hösten samma år vann han inträde vid musikkonservatoriet och erhöll der efter afslutad kurs akademiens jeton. År 1882 blef Bergström anställd som altviolist i hofkapellet. Musikdirektörsexamen aflade han 1885, antogs 1888 som musikanförare vid Uplands regemente, erhöll 1890 utnämning som musikdirektör och blef 1903 musikdirektör vid Göta lifgarde, Såsom skicklig orkesterledare har han för en större allmänhet gjort sig känd i egenskap af militärmusikens ledare på Hasselbackens sommarkonserter. I sexton år var han som altviolist medverkande i Aulin-kvartetten från början af dess verksamhet 1887, då dess öfriga medlemmar utgjordes af, utom hr Aulin sjelf, hrr Edvin Sjöberg (2:a violin) och Berndt Carlson (violoncell). Axel Bergström, som var ogift, sörjes närmast af en broder och saknas af många vänner, som han vunnit med sitt blida och vänsälla väsen. Som skicklig musiker har han gjort en god insats i musiklifvet härstädes. Vid hans högt dlga begrafning i Gustaf Adolfskyrkan spelade utanför densamma Göta lifgardes musikkår Nordqvists sorgmarsch och inuti kyrkan en koral, hvarjemte Aulin-kvartetten och fyra medlemmar af hofkapellet utförde ett andante af Mozart för stråkinstrument. Musikkåren spelade till slut Chopins sorgmarsch och vid grafven utfördes kvartettsång.

Vid »Parsifals» 25 årsjubileum 1882—1907.

Första uppförandet af Wagners sista musikdrama »Parsifal» egde rum i Bayreuth ett halft år före mästarens död (13 febr. 1883) den 26 juli 1882 »för medlemmarna af patronatföreningen»; på detta följde den 29 juli ännu ett dylikt, d. v. s. icke offentligt. Den första offentliga föreställningen egde rum den 31 juli. Den näst sista (27 aug.) bevistades af Tyska rikets kronprins, sederm. kejsar Fredrik. Han yttrade då sin beundran öfver verket sålunda: »Jag finner ej ord för det intryck jag mottagit. Det öfvergår allt hvad jag väntat. Jag är djupt gripen af det upphöjda däri och förstår att detta verk ej kan gifvas på en modern teater»*.

Såsom sjelfständig dikt kan »Parsifal» äfven detta år fira femtioårs-jubileum, ty 1857 på Långfredagen, en vacker vårmorgon i Schweiz, fick Wagner idén att lösgöra Parsifal från Tristan-dikten och att behandla ämnet sjelfständigt. Planen växte långsamt och blef 1865 på önskan af Ludvig II af Bayern utförd i större omfattning. Fullbordad blef dikten den 23 febr. 1877. På hösten samma år uppläste mästaren densamma för första gången i närvaro af sina vänner på »Wahnfried». Kompositionen följde sedan temligen raskt. På våren 1879 var hela kompositionsutkastet färdigt. Första uppförandet af förspelet egde rum redan 1878 under julen inför ett mindre sällskap på Wahnfried, samladt för att fira fru Wagners födelsedag, som då inträffade. Wagner hade genom hertigens af Meiningen vänliga beredvillighet fått för två dagar disponera hans kapell och uppförde tidigt på morgonen d. 28 dec. i Wahnfriedshall det nyss instrumenterade förspelet såsom en hyllning åt fru Cosima.

Efter att alla hinder af flere slag blifvit undanröjda, förklarade konung Ludvig II, inför hvilken förspelet utförts af Münchens hofkapell, att han ville öfvertaga protektoratet öfver festspelen 1882. Vid samma tid ställde konungen till Wagners förfogande sin hofopera-orkester, som då stod under ledning af generalmusikdirektör Hermann Levi. Denne blef sålunda den förste »Parsifal»-dirigenten. Han löste med stor hängifvenhet den ärofulla uppgiften och skapade den musikaliska tradition för »Parsifal», som än i dag eger bestånd i Bayreuth.

Redan sommaren 1881 hade några förberedande repetitioner företagits. De egentliga inföllo under sommaren 1882. Man får tänka på, att »Parsifal» trädde fram i världen under helt andra och långt lyckligare konstnärliga förutsättningar än »Nibelungens ring» 1876. Det fanns nu många fler dugtiga Wagner-sångare; stilen för de nya musikaliskt-dramatiska skapelserna af mästaren hade man satt sig in uti. Äfven publiken hade lärt att förstå dem bättre.

Sålunda beredde utväljandet af de sjungande ej så stora svårigheter som 1876. Dessutom handlade det nu om blott ett drama, icke om fyra, såsom vid uppförandet af »ringen». Trefaldig besättning förekom för Parsifal (Winkelmann, Jäger, Gudehus) och Kundry (damerna Materna, Brandt och Malten). Gurnemanz sjöngs ömsom af Scaria och Siehr, Klingsor af Hill och Fuchs, Titurel af Kindermann, Amfortas af Reichmann och Beck. Äfven de s. k. mindre rollerna fingo utmärkt besättning. Körerna bestodo af 84 manliga och kvinnliga stämmor samt 50 gossar; orkestern var 105 man stark, af hvilken München-operan lemnat 73. Öfver det fördelaktiga intrycket af det hela har Richard Wagner sjelf utförligt yttrat sig i sin berättelse om »Das Bühnenweihfestspiel in Bayreuth 1882» (se hans samlade skrifter och dikter). Efter första festspelen 1876 hade han

* Under senare år har, som bekant, trots protester från fru Cosima Wagner o. a., »Parsifal» blifvit uppförd i Amsterdam och New York.

skrifvit; »Ännu ha vi ej kommit längre än till början af den nya stilens utbildning; vi ha att från alla sidor aflägsna fel och ofullkomligheter, som måste vidlåda ett så nytt och kompliceradt företag».

Det fortsatta uppförandet af »Parsifal» och dermed den stadigvarande institutionen med de regelmessiga festspelen i sin helhet skulle alltså ersätta den ursprungligen afsedda men ännu uteblifna stilbildnings skolan och dermed läggas en grundval, som betryggade äfven de äldre verkens framgång. Också begynte man i festspelshuset dessas instudering, och så följde år 1886 »Tristan och Isolde», 1888 »Mästersångarne», 1892 »Tannhäuser», 1894 »Lohengrin», och 1901 »Den flygande Holländaren». Emellertid (1896) hade naturligtvis »Nibelungens ring» erhållit ny instudering.

Att »Parsifal» hos en del af publiken och pressen, som hörde till Wagners motståndare, ej fann förståelse, är klart, helst i betraktande af verkets stora anläggning och religiösa innehåll med dess »kristligt-mystiska symbolik». Så yttrades derom: »Meningarne äro nog delade om huruvida den moderna tiden skall finna smak deri, att en ideal åskådning försinnligas genom religiösa bilder och formler — att icke säga svärmiskt-pietistiska». Från annat håll heter det: »I Graltemplet skola vi alla räcka hvarandra händerna till försoning, hvilken religion man än må tillhöra. Det var ej en opera, som vi sågo i »Parsifal» — vi upplefde ett mysterium». Under det att bland vännerna af Wagners konst en Albert Heintz betonade »den sedligt-religiösa tendensen» i »Parsifal» och Ludw. Nohl det specifikt »nationella draget, så finner man redan 1882 Max Kalbeck frånkänna Wagner »originalitet och uppfinning», men Ludw. Speidel kom mer med den bekännelsen att »sedan första uppförandet af 'Lohengrin' har man ej mera kunnat säga något berömligt om Wagner, men nu tvingar oss saken att emot förkastelsens hårda ord äfven uppställa ett erkännande».

Festspelen i Bayreuth, hvilka nu vanligen förekomma hvartannat år, locka, som man vet, talrika åhörare från alla länder och taga de bästa lyriska krafter i anspråk, såsom man kan finna af den rollbesättning i »Parsifal» vi nu vilja anföra, dervid framhäfvande med kursivering dem som inehade hufvudpartierna vid första uppförandet. Sålunda ha uppträdt såsom Parsifal (»den rene dåren»): *Hermann Winkelmann, Heinr. Gudehus, Ferd. Jäger*, Ernst van Dyck, Heinr. Vogel (1886), vidare hrr Grüning, Birrenkoven, Burgstaller, Schmedes, dr v. Bary och Aloys Hadwiger; såsom den demoniska Kundry: fru *Amalie Materna*, frkn *Therese Malten, Marianne Brandt*, fru Rosa Sucher, sedan Pauline Meilhac, Marie Brema, Milka Ternina, fruar Ellen Gulbranson och Leffler-Burckhardt; som den dödssjuke Gralskungen Amfortas: *Theodor Reichmann* och Beck, sedan hrr Scheidemantel, Perron, Schütz, Bertram och Berger; som Gralriddaren Gurnemanz: *Emil Scaria* och Siehr, vidare Emil Blauwaert, hrr Grengg, Felix von Kraus och Karl Knüpfer; såsom trollkarlen Klingsor: *Karl Hill*, hrr *Anton Fuchs*, Plank, Fritz Friedrichs och vår landsman Carl Lejdström.

Levis efterträdare såsom dirigent blef dr Karl Muck. Under förra sommaren dirigerades »Parsifal» äfven vid senare uppföranden af Balling från Karlsruhe och Beidler, en måg till fru Cosima Wagner. Härtill kommer en stab af körrepetitörer och musikaliska assistenter, såsom Heinrich Porges och Julius Kniese. 1892 inträdde Siegfried Wagner i kretsen af medarbetare. Framstående komponister och virtuoser ha varit verksamma såsom körrepetitörer i »Parsifal», så Engelbert Humperdinck, Wilhelm Kienzl, Richard Strauss, Max Schillings, Felix Weingartner, Eduard Risler m. fl.

Nästa sommar öppnas åter festspelsteatern i Bayreuth för »Parsifal», »ringen» och andra Wagner-operor.

Roger och Jenny Lind.

(Forts. fr. föreg. nr.)

Resan anträddes d. 5 september en klar höstafton, först till Birmingham. Der gafs en konsert i konserthuset. Roger sjöng don Sebastians romans, med Lablache duett ur »Tell» samt ett adagio och gjorde furore. Men en orkan af bifall bröt ut, då Jenny Lind till slut sjöng sina svenska sånger. Roger tyckte sig aldrig ha hört något liknande. — »Hur stor och förvånande är icke hennes röststyrka i höjden», yttrade han; »utan något skrik åstadkommer hon ett eko från forte till pianissimo!»

Man begaf sig till Liverpool och logerade der på Adelphi-hotellet. Jenny Lind tog ej in på samma hotell som de andra — hon gjorde det aldrig på sina resor. Det såg litet högfärdigt ut, men Roger fann det ganska taktfullt. Sällskapet var derigenom mera ogeneradt. Hon lefde, så att säga, sluten inom sig sjelf. Man kom derpå till Manchester och bodde på Albionhotellet, nära det hvari Maria Malibran slutat sina dagar. På aftonen uppfördes »Lucie». Roger hade en briljant succès vid sidan af Lind. Efter föreställningens slut kom han att arm i arm med Lablache gå hem till hotellet.

»Hur är det med dig?» frågade Lablache, plötsligt stannande vid en gaslykta, i det han lossade sin arm, »du är ju alldeles utom dig — du darrar — ja, du har tårar i ögonen — hur mår du?»

»Roger svarade med upprörd stämma:» Hur det är med mig, menniska! Det är det med mig, att jag i Lind ändtligen funnit en medspelerska som förstår mig på scenen: hon blir lif helt och hållet, hennes händer trycka mina med all kraft, den konstnärliga lidelsen beherskar henne fullständigt. Hon identifierar sig med sin roll på ett gripande sätt och likväl låter hon det aldrig gå så långt, att icke hon ständigt bemästrar sina medel. Hon är den kvinna, som hos en konstnär kan väcka till lif allt som slumrar hos honom. Hur högt blir man ej af ett sådant väsen lyft öfver sin egen förmåga! Hvad äro vi emot henne. Vi ha lärt, vi ha studerat, vi beräkna, och hon är allt det der...;» —

»Roger, det syns mig som...

»Som hvad?»

»Att du är förälskad!...

»Säg om än en gång ett så dumt ord och jag slår dig till marken! Förälskad!... Lika gärna kunde du säga att man är förälskad i en ängel, att man är förälskad i sin sånggudinna! Jag älskar henne...»

»Roger» — sade plötsligen en fruntimmersröst bakom honom, sakta och darrande.

Han vände sig hastigt om. »Fanny!» utropade han, helt bestört.

»Jag blef uppehållen af garderobieren, som jag måste lugna för hennes sjuka barn. Det var väl att jag hann upp dig, annars hade jag måst gå ensam hem.» — Man talade föga på hemvägen. Väl inkomna i bostaden sade Fanny till sin man, i det hon lade ifrån sig sin hatt: »Roger — hvad har jag fått höra? Jag vill icke hyckla någon likgiltighet och ställa till några scener... men säg mig, är det sannt hvad du sade till Lablache?» —

Han tryckte handen mot pannan och sade med dämpad röst. »Fanny, var nu ej något barn!» —

»Du ser att jag ej är något barn, ty jag gråter inte. Du har sagt att du älskar Lind.»

»Fanny, min kära hustru, du vet att det finns en hjärtekärlek och en — själskärlek...»

»Hon höjde på axlarne i det hon svarade: »Är icke det samma sak?»

»Hos vanliga menniskor visserligen men hos konstnären, hos sångaren icke så. Hos honom äro de två väsen. Och mitt scenväsen, då jag är Edgardo, Tonio, Raoul har i Lind funnit sin — komplettering. Är det en kärlek, som kan göra en hustru svartsjuk? När jag är med henne på scenen omger mig en fläkt af hennes snille och väcker hos mig allt stort och härligt, hvaraf jag är mäktig! — Men från det ögonblick jag lemnar scenen, då jag åter träder in i mitt menskliga lif, ges det bland alla kvinnor i världen, bland alla dem som omgifva mig med beundran, blott en: Det är du. Du är hemmet, du är min lycka.» — Han tystnade.

Hon sade ingenting.

»Är du ännu svartsjuk?» frågade han. Hon lade sin hand i hans och såg honom öppet i ögonen. »Nej», sade hon okonstladt.

— — — — — — — —

Resan fortsattes, öfver Newcastle till Edinburg, Berwick och vidare till Dublin. Öfverallt försatte Lind den mest kalla och kritiska publik i ett rus af hänförelse. Återresan till England gjorde man på skeppet »Bradshe». Det var ett härligt väder. Tusentals personer voro samlade på stranden att för sista gången få se Jenny Lind och uppstämma entusiastiska hurrarop för henne. Lumby lät på öppna sjön sitt kapell spela. Roger tog under en vals Jenny Lind om lifvet, andra bemäktigade sig andra damer, och snart stod en lustig bal i gång på fördäck under klaraste solsken medan fartyget sköt god fart. Under en paus befann sig Roger nästan ensam med Jenny Lind på mellandäck, dit de dragit sig undan, konverserande.

»Vi skola nu snart skiljas», sade han, »och det förefaller mig som om jag dermed skildes från den bästa delen af min konst.» —

Leende svarade honom Jenny Lind: »Ni skall sjunga med andra sångerskor, monsieur Roger, det blir hela skilnaden.»

»Tror ni det? — Jag skall då åter blifva ensam med mig sjelf på scenen. Jag skall gifva mitt bästa, men det blir så ringa. När jag sjunger med er får jag af er inspirationen, det sanna. Det är emedan ni ej sjunger utan jublar eller gråter med er stämma. Hvad är det som lefver i ert hjärta efter det kan så blomstra upp i sången och berusa alla med sin doft — de medverkande likasom publiken?»

»Kanske konsten.»

Endast konsten?» sade han och blickade in i hennes glänsande ögon.

»Kanske ännu något annat», sade han tankfullt och blickade ut i rymden, »ni kan nog inte gissa hvad det är!»

»Religionen?» svarade han sakta.

De slogo sig ned på en soffa och fortsatte samtalet. Jenny Lind talade om sitt förflutna om sina väninnor och deras framtidsdrömmar, deras tillkommande skulle alla vara stora och förnäma herrar, hon hade icke några sådana sträfvanden. »Då jag blef sångerska och all världen firade mig», sade hon, »samt högt stående personer täflade om min gunst, då visste jag att min tillkommande endast kunde vara en äkta konstnär, som förmådde ur sitt hjärta skapa liksom jag sjelf.»

»Och har ni ej funnit densamme?»

»Aldrig. Och då har det skett att jag till slut egnat himlen all min kärlek.»

— — — — — — — —

I London gaf sällskapet sin sista föreställning, för att sedan skingras åt alla håll. Man gaf »Sömngångerskan». I sista akten under ritornellor till slutordet sade Amina-Lind sakta till Elvino-Roger: »Hör nu väl på min aria, Roger, det är de sista toner på teatern ni får höra af mig.

Roger studsade. Skulle det vara sannt? Hennes karriär skulle vara slut! I zenith af sitt rykte sade hon scenen farväl! ... Han hade icke tid att affordra henne någon förklaring ... Hon sjöng — den hänförda publiken applåderade utan en aning om att den förlorat henne. Och när turen kom till honom måste han sjunga med lycklig min trots att hans hjärta var så bedröfvadt.

Hvarför skulle hon öfverge scenen. Så länge hon verkade som konstnärinna, hade hon lefvat som ett helgon. Man talade om en kyrkofurste som satt i hufvudet på henne skrupler öfver utöfvandet af sitt konstnärskall. Hvem vet!

— — — — — — — —

Några år derefter fick Roger höra att Jenny Lind gift sig med pianisten Otto Goldschmidt.

»Hon har alltså dock funnit en äkta konstnär!» — tänkte han.

(Efter E Vacano.)

Musikpressen.

På Elkan & Schildknechts förlag har utkommit:

för piano 2 händer:

Förberg, Gustaf, *Impromptu-Vals* Pris 1 kr.

I Henr. Carlsons bokhandel, Linköping, har utkommit:

för en röst med piano:

Düring, Edvard: *Lifvets gåta* för bas eller baryton (g eller h—e): äfven med sångstämma för alt eller mezzosopran. Pr. 75 öre.

— — —

Valsen af Förberg är ett rätt välklingande salongsstycke, som tillika är lätt att spela. Den Düringska sången ger ett godt melodiskt uttryck åt texten af Elof Jansson. Karaktären »Allvarligt» är också af tonsättaren uppgifven som tempobetecknig. Det hela är till fakturen enkelt och sången lämpar sig för de flesta röster.

— — —

På Friedr. Hofmeisters förlag (Leipzig) har utkommit:

för orgel och harmonium eller orgel:

Hägg, Gustaf: *7 leichte Stücke* für Harmonium oder Orgel. (Festhymne. Hochzeitsmarsch. Méditation. Trauernmarsch. Scherzo. Pastorale, Fuga). Pr. Mk 2,50.

Olson, Otto: *Fünf Pedalstudien für Orgel* Op. 26 Pr. Mk 2.

— —

De ofvannämnda 7 stycken för harmonium eller orgel af vår ansedde orgelspelare och komponist Gustaf Hägg hafva, som rubrikerna antyda ett omvexlande innehåll och äro hvar för sig förträffliga samt taga sig äfven väl ut på pianot. Otto Olsson är äfven fördelaktigt bekant som organist och tonsättare, som man ser redan hunnen till op. 26 i senare egenskap. De här nämnda »Pedalstudierna» synes erbjuda orgelspelare ett godt öfningsmaterial på samma gång som de innehålla god musik. Häftets innehåll är följande: I. Legato, II, Arpeggios, III. Vorbereitende Doppelgriffübung, IV. Doppelgriffe, V. Staccato.

Literatur.

I Ringnér & Enevalds bokhandel, Göteborg, har utkommit:

Kjärrström, E. J. *Handbok i Piano- och Orgelstämning.*

Författaren till detta lilla häfte om 26 sidor är organist och kantor i Göteryd. Det illustreras af notexempel och afbildning af verktyg för stämningen. Förf. tilltror egentligen endast organister och musiklärare att kunna inhämta stämningskonsten men vill äfven låta andra försöka sig ifall de ha godt gehör, tillrådande att för öfning använda ett klavér eller utdömdt gammalt taffelpiano. Bokens innehåll är: 1. Tonernas uppkomst. 2. Pianostämningen. 3. Resultatet af temperingen. 4. Stämningens bestånd. 5. Orgelstämningen. 6. Orgelverkets stämning. 7. Pris. Det sistnämda rör en vid Nordiska läraremötet 1880 af ett antal organister och lärare bestämd prislista för stämning. Något pris på boken är ej utsatt.

Vereinigte musikal Wochenschriften innehålla i N:o 42: Eugen Segnitz. Alfred Reisenauer †. (med porträtt och facsimile af en hans sångkomposition); J. Baunack: Anklänge an Euripides' »Iphigenie bei den Taurern» im Text von Beethovens «Fidelio» — N:o 43: J. R. Würz: Modulation und Harmonik bei Max Reger; Adolf Prümers: Schule und Praxis des Operndirigenten; N:r 44: W. A. Thomas: Über Musik und Leben; Bernh. Scharlitt: Ein Brief und Fragebogen Liszts an die Schwester Chopins; —Tagesgeschichtliches, Verschiedenes etc.

Från scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern

Okt. 30 Saint-Saëns: *Simson och Delila* (Delila: fru Claussen; Simson: hr Menzinsky).
31 Verdi: *Rigoletto.*

Nov. 1, 13 Peterson-Berger: *Ran*
2 Adam: *Konung för en dag.*
3 Gounod: *Romeo och Julia.*
4, 5 R Wagner: *Den flygande Holländaren.*
5 Auber: *Fra Diavolo.*
7 Puccini: *Bohème.*
8 Herm. Götz: *Så tuktas en argbigga.* Komisk opera. 4 akt., efter Shakspeare fritt bearb. af J. V. Widman, öfvers af F. Arlberg (Katarina, Bianca: fru Oscár, frk. Hesse; Baptista, Petrucchio, Lucenzio, Hortensio: hrr Sjöberg, Forsell, Malm, Oscár; en hushållerska: frk. Karlsohn; Grumio, en hofmästare, en skräddare: hrr Stiebel, Erikson, Schweback)
9 Bizet: *Carmen* (Carmen: fru Claussen; Don José: hr Schweback).
10 Puccini: *Tosca.*
11 Tschaikowsky: *Eugen Onegin.*

Oscarsteatern.

Okt. 28—Nov. 6 Eysler: *Skyttelisa* (Lisa, Vilhelmina, Margareta, Anna: frkn. Berentz, Falk, fruar Rowe. Bodén; Wille, Nestel, Zellinger, Daszewski: hrr Ullman, Bergström, Ringvall, Lund).
Nov. 3. 10 Nerkingarne (Matiné).
7, 8 Offenbach: *Hoffmanns äfventyr* (Hoffmann: hr Ralf).
9—15 R. Planquettte: *Surcouf.* Oper., 3 akt., af H. Chivot och A. Duru. Öfvers. af E. Wallmark (Arabella, Yvonne. Flageolet, fru Palmobeuf; fru Rove, frkn. Grünberg, Berentz, fru Bodén: Surcouf, Kerbinion, Gargousse, Mac Farlane, Thompson, Marcouf: hrr Allum, Lund, Ringvall, Bergström, Ullman, Wickbom).

Musikal. akademien.

Okt. 30, Nov. 1, 4 Konserter af Ernst v. Dohnanyi.
8 Konsert af Dettmar Dressel och Herbert Fryer.
13 Konsert af Grefvinnan Aina Mannerheim. Biträdande: Hofkapellm. A. Järnefelt.

Vetenskapsakademien.

Okt. 30 Visafton af hr Sven Scholander.
31 2:a Kammarmusikafton af frk. M. Ohlson, hrr C. Lindhé, Ax. Runnquist. 1. Brahms: Sonat för violoncell och piano, Em. op. 38; Beethoven: Sonat för violin och piano, Cm. op 30: C. Franck: Pianotrio, Fiss moll op. 1.
Nov. 7 Konsert af violin. frk. Elsa Wagner. Biträdande: frk. M. Ohlson.
13 Konsert af frkn. Ragnhild Björklund och Lisa Upling.

Operans märkligaste tilldragelse sedan sista redogörelsen är återupptagandet af Herm. Götz'. »Så tuktas en argbigga», som senast gafs här i april 1906, då fem gånger. Hufvudpersonerna i operan äro nu desamma utom, att hr Oscár efterträdt hr Frith. Strömberg. Vid operans första uppförande här sista april 1888 hade den till titel »Hårdt emot Hårdt» eller »Så ska de ta's». Katarina och Bianca representerades då af frkn Anna Klemming och Karlsohn, Baptista af hr Helmer Strömberg (fader till Frith. Str.) Lucenzio af hr Max Strandberg och Hortenzio af hr Janzon, vi redogjorde då för textinnehållet och nämnde förra året om musiken, som innehåller åtskilligt intressant och värdt att höra. — Såsom Delila och Carmen har fru Claussen haft två nya roller, båda med framgång. Såsom Simson har hr Menzinsky första gången uppträdt här och sjöng sitt parti på ganska god svenska. I »Carmen» har hr Schweback vid sidan af fru Claussen första gången återgifvit Don José, med mera dramatisk än vokal framgång.

Oscarsteaterns nyhet, operetten »Skyttelisa», var en tämligen svag produkt till text och musik, den senare något i »änkans» stil men långt ifrån så frisk. Bäst anslog några trior och ensembler, hvarjemte hr Bergström vann mycket bifall i en något sentimental sång. Hufvudpersonerna för öfrigt, fröken Berentz i titelrollen, fröken Falk, hrr Ringvall, Ullman och Lund fyllde väl sina platser. I »Hoffmanns äfventyr» har hr Ralf med framgång efterträdt hr Schücker. Teatern har sedan upptagit Planquettes »Surcouf», som med samma hufvudpersoner gjorde förtjent lycka på Östermalmsteatern i början af 1905.

Af i förra numret omnämnda oktober-konserter möta oss först den som 18 okt. gafs af violinisten frk. Eva Mudocci och pianisten Bella Eduards, biträdda af en svensk sångerska, fru Sigrid Malmberg. Då dessa konsertgifvarinnor uppträdde här i samma lokal, Vetenskapsakademien, i jan. 1902, meddelade vi deras porträtt och framhöllo frk Mudocci som talang- och temperamentfull violinist. Med frk Edwards började hon nu soarén i utförande af Beethovens »Kreutzersonat», spelade sedan en »Cantus doloris», variationer med piano af Sinding och henne tillegnad, samt slöt konserten med Romance appassionata af Vieuxtemps, Schumanns »Abendlied» och Habanera af Sarasate. Fru Malmberg sjöng med mindre stark än behaglig röst några gamla franska sånger och sådana af Sibelius och H. Kjerulf samt »Melodi» af Melartin (henne tillegnad).

Gunnar Wennerbergs-konserten i Cirkus hade lockat »fullt hus», äfven till generalrepetitionen på middagen. En stor manskör under dir. Åkerbergs ledning sjöng af Wennerbergs körer »O Gud som styrer», »Säg oss ditt namn» och till sist »Fansång» samt »Hör oss Svea!» Den stora lokalen passade bäst för körsången, mindre väl för den öfriga, utom för »Jätten», med pianoackompanjemang utförd unisont af alla basarna. För öfrigt sjöngs solosånger af fru Möller och hr Lundqvist. duetter af fru Afzelius-Bohlin och hr Sjöberg, serenadtrior af hrr Wenmann och Sjöberg samt en musikälskare och Gluntar af hrr W. o. Edberg. Frkn M. Ohlson och A. Lysell ackompanjerade. Ett lefve för Wennerberg utbringades under konserten, åtföljd, af kraftiga hurrarop.

Vid 1:a kammarmusik-konserten af Aulin-kvartetten jämte prof. Neruda upptog programmet af Beethoven: 1. Stråkkvartett, F-moll n:o 11; 2. Pianotrio, D dur; 3. Septett för stråk- och blåsinstrument. Biträdande voro frök. Märtha Ohlson (piano), hrr Alb. Löfgren (klarinett) N. Henneson (horn), O. Brunzell (fagott). Samtliga de välbekanta numren fingo berömligt utförande; i några satser af septetten i mera påskyndadt tempo än förr. Triosoarén af frk. Ohlson, hrr Runnquist och Lindhé borde ha lockat talrikare publik. Programmet upptog denna gång violoncell-sonat af Brahms, E-moll, op. 38, violin-sonat, C-moll, op. 30 af Beethoven och César Francks pianotrio op. 1, Fiss-moll. Utförandet var äfven denna afton förträffligt och lönades med lifligt bifall.

Ernst v. Dohnanyis pianoaftnar blefvo en stor triumf för den snillrike och mästerlige pianisten vid hans första besök här. Om vi säga att hans spel är fulländadt till teknik, uttryck och uppfattning säga vi ej för mycket; han fann äfven här en entusiastisk publik på sina tre konserter, som dock ej gåfvos för fyld salong. (Hr Scholander hade detta samtidigt med hr Dohnanyi i Vetenskapsakademien). Programmet upptog på första konserten: 1. Brahms: Variationer och Fuga öfver ett Händeltema (op. 24).: 2 Beethoven: Sonat, Ess-dur op. 31 n:o 3; 3 Chopin: Tio Preludier af op. 28; 4 Liszt: Ballade, H-moll, n:o 2 och Consolation, Dessdur n:o 3; 5 Délibes-Dohnanyi: Valse »Naila»; andra konserten 1 Liszt: Sonat H-moll; 2 Schubert: Fantasie-sonat, G-dur, (op. 78.); 3 Brahms; Intermezzo, E-dur (op. 116 n:o 4), Raphsodie, Ess-dur, (op. 119 n:o 4); Dohnanyi: Marsch och Pastorale (ur Humoresker op. 17), Variationer o. Fuga öfver ett tema af E. G. (op. 4); tredje konserten: Beethoven; Sonater D-moll, op. 31 n:o 2, Ass-dur, op. 110, C-dur, op. 2 n:o 3; Chopin: Ballade Gm., Impromptu, Fiss-dur, Scherzo, Ciss-moll, Nocturne, H-dur, Mazurkor, Fissmoll och D-dur, Valse, Ciss-moll, Variations brillantes op. 12.

Öfriga november-konserter få vi omnämna i nästa nummer.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. En betydande ekonomisk förlust har under senaste spelår blifvit resultatet af operans verksamhet. Denna utgjorde för spelåret 1906—1907 i rundt tal 33,780 kronor och lägges härtill bristen af föregående spelår, utgörande omkring 22,500 kr. blir totalbristen 56,280 kronor. Äfven under nu pågående spelår lärer den ekonomiska ställningen ej vara förhoppningsfull. Enda utvägen att komma ur detta trångmål lär blifva att styrelsen uppsäger sitt kontrakt med staten och att ökadt statsanslag erhålles. Det skulle vara intressant att se detaljerad redogörelse för operans utgifter, särskildt för nyuppsättningar, t. ex. af de obligatoriska Wagnerdramerna, hvilka säkert kräft stora kostnader. För vår musikaliska allmänhet borde det vara hederssak att söka upprätthålla vår opera genom större frekvens.

Uppskjuten kammarmusik afton. Märtha Ohlsons, Axel Runnquists och Carl Lindbés tillämnade tredje kammarmusikafton den 14 d:s är uppskjuten till den 5 december.

Konsertföreningens 3:e folkkonsert med orkester 1907 upptager endast Beethoven-nummer och gifves d. 17 d:s i Katarina kyrka under Tor Aulins ledning och med biträde af fru Carolina Östberg, som då uppträder första gången under denna säsong.

Kathleen Parlow, en 16-årig amerikansk violinvirtuos, kommer att ge konsert här i Musikaliska akademien d. 20 d:s. Hon har nyligen spelat i Berlin och då utfördt bl. a. Paganinis D-dur-konsert, såsom det heter, »förbluffande briljant och med skön ton». En sångerska Florence Monteith medverkar vid konserten.

Grefvinnan de Casa Miranda (Kristina Nilsson) befinner sig för närvarande i Stockholm för att rådfråga specialister här för en envis luftrörskatarr och hjärtlidande. Hon säges ha gladt sig åt att få fira julen i hemlandet, beroende detta på om hon ej nödgas för helsans skull resa till södern.

Folkkonsertförbundet gaf sin första konsert för hösten i Musikal. akademien med uppförande af Hackenbergs dramatiska dikt »Gustaf II Adolf» musik af Max Bruch. Medverkande voro fru Davida Afzelius-Bohlin, hrr Martin, Oskar, Nils Fahlman och V. Wiklund samt förbundets kör under ledning af dr Karl Valentin.

Göteborg. På Stora teatern har af pjeser med musik uppförts »Fänrik Ståls sägner» och »Bröllopet på Ulfåsa». Folkteatern började den 8 nov. att uppföra Audrans operett »Lyckoflickan» med hr Emil Strömberg i furst Lorenzos roll, fru Textorius som Bettina och hr Jansson som Beppo.

I fråga om konserter under senare hälften af oktober gaf Orkesterföreningen den 16 en symfonikonsert med hr Julius Ruthström som solist. Programmet upptog: Beethoven: Coriolan-uvertyr och violin-romans, G-dur (hr Ruthström) och vidare Bror Beckmans orkesterdikt »Om lyckan» samt Fr. Schuberts C-dur-symfoni n:o 7. Vid en annan symfonikonsert af Orkesterföreningen d. 23 upptog programmet: 1. Brahms: Variationer öfver ett tema af Haydn, op. 56; 2. Berlioz: »Le carneval romain»; Franz Berwald: Symphonie serieuse, G-moll. Den 22 gafs af Ruben Liljefors i konserthuset en konsert med egna kompositioner. Medverkande voro som solister frkn. Karin Lindholm, Math. Bohle, hrr Thorsten Pärson och Aug. Mankell jemte Filharm. sällskapet och Göta P. B:s sångkör samt Orkesterföreningen. Programmet innehöll: 1. »Blomsterfursten» af Snoilsky, för sopran- och altsoli, blandad kör och orkester; 2. Kantat vid invigningen af Göteborgs högskolas nybyggnad, af A. U. Bååth, för sopran-, tenor- och barytonsoli, bland. kör och orkester. Äfven har gifvits en violinkonsert af förste pristagaren vid spelmanstäflingarna J. A. Warnberg med frök. Boström som pianist,

Vid Konsertföreningens 1:a abonnemangskonsert den 28 okt. biträdde Ernst von Dohnanyi med Liszts Ess-dur-konsert. Programmet upptog för öfrigt Webers »Euryanthe»-uvertyr och och J. Svendsens B-dur-symfoni, op. 15. D. 30 okt. gaf Orkesterföreningen symfonikonsert med biträde af violoncellisten Arthuro della Spina och följande program: 1. Mendelssohn: uvertyr »Hebriderna»; 2. De Suert: Violoncellkonsert; 3. Mozart: Symfoni C-dur (»Jupiter»), Ork.-för. har d. 3 och 6 nov. gifvit populära konserter; å den första utfördes musik ur Glucks «Alceste«, Serenad för stråkorkester (nachtmusik) af Mozart, Glinkas uvertyr till »Lifvet för tsaren, balettmusik ur Rubinsteins »Dämon» och Strauss' »Donau-vals». Andra konserten gafs på Gustaf Adolfsdagen och hade på programmet: Wennerberg: »Hör oss, Svea», Söderman; uvertyr till »Orleanska jungfrun« och Offertorium, Alfvén: Fosterlandspsalm, Sjögren: Festpolonäs, Söderman: Svenska folkvisor och dansar samt Finska rytteriets marsch. Den berömda Sevcikkvartetten gaf 4 nov. konsert, hvarvid utfördes Brahms' kvartett B-dur och Griegs G-moll.

Helsingborg. Direktör Ranfts operettföreställningar med »Den glada änkan» ha härstädes haft storartad framgång. Man har timtals stått i kö vid biljettluckan för att få biljetter, äfven till förhöjdt pris.

Från våra grannland.

Helsingfors. Okt 13—Nov. 10. Af pjeser med musik på teatrarna har under denna tid endast förekommit »Stockflötarna» på Svenska, »Tukkijoella» på Finska och »Nerkingarna» på Lilla teatern. D. 13 okt. gaf Filharm. sällskapet sin 3:e folkkonsert i studenthuset och samma dag konserterade sångerskan Agnes Poschner i universitetssalen. Dagen därpå gaf Helsingfors' Musikinstitut sin 2:a musikafton i svenska nationallyceum med biträde af pianisten Rautavaara. Programmet upptog 1 Saint-Saëns: Pianokvartett Bd; 2 Jules de Swert: Violoncellkonsert (hr Bror Pettersson) C-moll; 3 C. Franck: Pianotrio, Fiss-moll. D. 21 okt. firade Musikinstitutet sin 25-åriga tillvaro med en festkonsert hvarvid utfördes en Violinsonat af Melartin (op. 10), en Pianokvintett af Furuhjelm, Romans (Hm) och Perpetuum mobile för violin (hr Novacek) samt sånger af Faltin, Wegelius, Järnefelt, Palmgren, Sibelius och Ekman. D. 18 okt. konserterade violinisten Sulo Hurstinen med biträde af Filharmoniska orkestern, då programmet innehöll: 1 Mozart; Konsert, D-dur; 2. Sibelius: Konsert D-moll; 3 Paganini: Hexentänze. »En »Almqvist-afton gafs den 25 okt. af Sven Scholander. På Filharm. sällskapets 2:a symfonikonsert d. 28 okt. biträdde prof Arthur de Greef med Saint-Saëns' Pianokonsert, G-moll; programmet upptog för öfrigt Scherzo af Jos. Suk och Symfoni n:o 8 af Glozounow. Prof. de Greef gaf sedan ett par egna konserter och blef mycket firad både af publik och kritik. Vid en af de populära konserterna i societetshuset biträdde han äfven med »Ungersk fantasi» af Liszt. Ett märkligt besök här var Wiener-dirigenten och komponisten Gustav Mahlers, hvilken 1 nov. dirigerade Filharm. orkestern på en konsert, hvars program upptog: 1 Beethoven: C-moll-symfoni; n:o 5; »Coriolan»-uvertyren; 3 R. Wagner: Vorspiel und »Liebestod» ur »Tristan och Isolde»; uvertyr till »Mästersångarne». Mahlers direktion prisas såsom mästerlig, särskildt i framhållande af hvarje instruments särskilda betydelse. Han begaf sig sedan till Petersburg att inöfva och dirigera sin 5:e symfoni. Musikinstitutet hade d. 4 nov. sin 3:e musikafton, hvarvid utfördes; Schubert: Pianotrio, B-dur, op. 99; 2 Schumann: Etudes symphoniques; 3 Schubert: Wanderer-Fantasie. Medverkande voro pianisten Rängman samt hrr Novacek och Pettersson. Den 7 nov. firade barytonsångaren A. Ojanperä sitt 25-års-jubileum med biträde af pianisten Merikanto.

Rättelse.

I Antéros musikbref. Sv. M. T. N:o 15, 6:te raden ndfr. står: Elément, läs Clément.

Kurs i plastik samt undervisning i sång

efter den italienska sångmetoden i förening med **instuderande af roler**, med särskildt afseende fäst vid frasering och diktion, meddelas af

SIGNE HEBBE,
Linnégatan 78, Stockholm.

J. G. Malmsjö
PIANINON
FLYGLAR
Göteborg.

I bok- och musikhandeln finnes att tillgå

Schumann-Album

med porträtt af

Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Innehåll:

Pianostycken: *Inträde i skogen — Jägaren på lur — Fughetta — Småstycke — Fantasi-Dans* samt Sång: *Folkvisa* med svensk och tysk text.

PIANOLEKTIONER

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97.

Kammakaregatan 6, I tr öfv. gården.
Frans J. Huss.

Tonminnen.

Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider, Valse mignonne, God natt! af *Fr. J. Huss.* Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos *Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6.*

Stipendier för Svenska tonsättare.

Ansökning om erhållande af stipendium från det å Kungl. Musikaliska Akademiens stat uppförda reservationsanslag äfvensom angående förlängning af sådant stipendium ställes till Kungl. Maj:t och inlemnas till Akademien före nästinstundande December månads utgång.

Stipendium utgår med minst 1,000 och högst 2,000 kronor om året.

Vill sökanden använda stipendiet till utrikes studieresa, bör ansökningen innehålla uppgift å ändamålet med resan, den tid sökanden anser dertill nödig och de orter han under samma resa ämnar besöka.

Ansökningen skall vara åtföljd af:
1:o prestbetyg;
2:o musikaliska kompositioner af sökanden.

I öfrigt hänvisas till Kungl. Brefvet den 2 Febr. 1894, hvilket finnes tillgängligt hos Akademiens Sekreterare.

Stockholm den 24 Oktober 1907.

Å Kungl. Musikaliska Akademiens vägnar:
GUSTAF.

(21977) *Karl Valentin.*

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — **27:de** årgången, — ***för hvarje musikaliskt hem*** — *utgifves 1907 efter samma plan som förut, innehållande* ***populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter*** *med* ***biografier*** *etc. Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris* ***5 kronor*** *pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å* ***Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården,*** *i* ***bok- och musikhandeln,*** *å posten och tidningskontor.* ***I landsorten*** *bäst å* ***posten.***

Obs.! *Nyttan af en musiktidning för musikbildningen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgifvandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklifvet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar och en kontinuerlig redogörelse för musiklifvet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följetonger m. m.*

OBS. Porträtt med biografier i ***N:o 1: Anton Andersen — Mark Hambourg — Dettmar Dressel; N:o 2: Minnie Tracey — Mary Olson; M:o 3: Lady Hallé; — N:o 4: Eugen d'Albert; N:o 5: Jacquet Thibaud — Lucien Wurmser; N:o 6: C. Joh. Lindberg — Julius Ruthström; N:o 7: Sigrid Lindberg — Systrarne Svärdström; N:o 8: Ellen Gulbranson (Brynhilda) — Jeanette Jacobsson; N:o 9: Joh. Brahms — Alex. Guilmant; N:o 10: Em. Wolf-Ferrari — Cally Monrad; N:e 11: R. Coward — Anna Pettersson-Norrie; N:o 12; Jos, Joachim; N:o 13 Ludw. Wüllner — Edv. Grieg; N:o 14: P. I. Tschaikowsky.***

J. LUDV. OHLSSON
STOCKHOLM
Hamngatan 18 B.

Flyglar, Pianinos och **Orgelharmonier** af de bästa *svenska* och *utländska fabriker* i **största** lager till **billigaste** priser under fullkomligt ansvar för instrumentens bestånd.

Obs.! **Hufvuddepôt** för **Blüthners** och **Rönischs** världs ernmda Flyglar och Pianinos.

INNEHÅLL:

Hermann Götz (med porträtt) — Axel. Bergström (med porträtt) — Vid Parsifals 25-årsjubileum — Roger och Jenny Lind. — Musikpressen. — Litteratur. — Från scenen och Konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten. — Från våra grannland. — Annonser.

Gustafson & Påhlsons Boktryckeri, Stockholm 1907.